

СТАНОВИЩЕ

от д-р Петя Начева Осенова, професор в СУ „Св. Кл. Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘професор’
в СУ „Св. Кл. Охридски“

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки

професионално направление 2. 1. Филология

(Български език – Приложна лингвистика)

В конкурса за академичната длъжност ‘професор’, обявен в Държавен вестник, брой бр. 20 от 8.03.2024 г. за нуждите на Факултета по славянски филологии, като кандидат участва доц. д-р Ивета Георгиева Ташева.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД 38–185 от 17.04.2024 г. на Ректора на СУ ”Св. Климент Охридски” съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘професор’ в СУ “Св. Кл. Охридски”, Факултет по славянски филологии по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Български език – Приложна лингвистика).

Представеният от доц. д-р Ивета Георгиева Ташева комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ и включва всички необходими документи. Всички представени публикации включват: 3 монографии, 90 статии и 4 учебника. В конкурса кандидатката участва със следните свои публикации: 1 монография и 12 статии в издания, индексирани в световните бази, от които 5 са в съавторство.

Справката за минималните национални изисквания показва, че кандидатката ги покрива, а дори и надминава по отношение на длъжността „професор“.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Кандидатката има впечатляваща автобиография предвид и на факта, че съвместява две длъжности и се развива интердисциплинарно. Доц. Ташева завършва Медицинския университет в София през 1996 г. С течение на времето и след придобиване на съответните квалификативни обучения тя става специалист по вътрешни болести, инвазивна кардиология, ангиология и инвазивна съдова медицина. Освен това кандидатката е магистър по здравен

мениджмънт. От 2020 г. насам доц. Ташева е завеждащ клиника по кардиология и инвазивна кардиология в УМБАЛ „Софиямед“. От 2021 г. Тя води лекции по медицинска терминология във ФСлФ на СУ “Св. Кл. Охридски”, където през 2022 г. става доцент на половин щат. Доц. Ташева е член на редица дружества с медицинска насоченост, както и на редколегии на медицински списания.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Доц. Ташева е предоставила над 60 цитирания, повечето от които са в индексирани издания. Това само показва голямото влияние на изследванията на кандидатката - най-вече в сферата на медицината, но и от интердисциплинарна гледна точка - в сферата на медицинската хуманитаристика, терминологията, превода и филологията.

Представените по процедурата публикации са изключително в областта на медицината, но както споменах по-горе, те са изключително ценни за филологията от гледна точка на разбирането и преподаването на специализиран медицински език на филолози и преводачи. Публикациите разглеждат основно патологията в кардиологичната медицина, като една част от тях отразяват и влиянието на пандемията от ковид върху работата на сърцето. Сред тези статии се откроява статията „Пол, род и език“, в която се разглежда връзката между пола и типа говорене в областта на медицината. Тази нишка присъства и в монографията, която коментирам по-нататък.

Бих искала също така да отбележа, че доц. Ташева участва много активно в наши и международни конференции в научните си области. Тя има издадени и няколко учебника в областта на кардиологията.

Основният монографичен труд по процедурата за професор е озаглавен „Езикът на лекарите днес“ (УИ “Св. Кл. Охридски”, София, 2024 г., 140 стр.). Той се състои от въведение, 3 глави, заключение приложение и библиография (с над 100 библиографски заглавия на български и английски).

Монографията е изключително значима, защото дискутира много малко изследвани полета в науката, а именно начините на общуване между лекар и пациент, както и влиянието на това общуване за здравето на пациента. В това общуване лекарите са не само лечители, но и медиатори, чрез които пациентите получават конкретна и достъпно изразена информация за заболяванията си, както и личността подкрепя. Затова монографията изследва езика на лекарите като специализирано и професионално жаргонно изразяване, като двусмисленост и

синтезираност. Трудът предлага филологически, социолингвистичен и културологичен поглед към проблематиката.

Въведението представя мотивацията за избора на темата на монографията. Като фактори са посочени: интердисциплинарният свят, в който живее съвременният човек; важноста в диалога лекар - пациент; фигурата на пациента; ролята на медицинската хуманитаристика за здравето на пациента. Защишава се тезата, че полът в лекарската професия не трябва да влияе на начина на комуникация с пациента. Във всички случаи трябва да доминира емпатията и подходящите речеви стратегии.

Първа глава “Пол, род и език” разглежда някои теории за пола. Поддържа се тезата, че мъжете и жените повече си приличат в речта, отколкото се различават. Също така се прави извод, че основният фактор за различие е притежаването или липсата на власт, а не полът сам по себе си. Тази глава подготвя почвата за изследването на ролята на тези теории по-специално в медицинския език.

Втора глава “Професионалният език на лекарите” разглежда особеностите на лекарския жаргон. Специално внимание е обърнато и на говоренето от медици по време на пандемията от ковид. Интересното там е, че реториката се отдалечава от медицинската сфера и се доближава до политическата. За мен много ценно е предложението да се обособи дял в лингвистиката, който да се нарича ‘медицинска лингвистика’ и който да изучава в дълбочина езика на лекарите. Този език наистина не е изучен добре все още с неговите особености: многото съкращения, латинските термини, промените в значенията, специфичната лексика, многозначностите и др. Изброените особености са разгледани всяка поотделно, като са подкрепени с илюстративни примери. Приносно е описанието на лекаря като специалист, който е многофункционален - лекува, но и успокоява, възпитава, обяснява.

Трета глава “Диалогът лекари - пациенти” отчита важноста на отношението на лекаря към пациента. Като инструмент за измерване на този фактор се използват оценките на пациентите за лекарите, например в палтформи като Супердок. Представени са параметрите на проведената анкета от доц. Ташева сред лекари. Достига се до извода, че няма значение дали добрият лекар е мъж, или жена - на първо място излиза важноста на неговата мисия, а именно - освен да лекува адекватно - да се държи хуманно и с разбиране към пациента.

Заклучението подчертава, че е важно развитието на медицинската хуманитаристика, защото по този начин лечението на пациентите ще стане пълноценно и с намалени нива на тревожност. Смятам, че кандидатката дава началото на едно ново и много важно за нашата

хуманитаристика направление - медицинската хуманитаристика. Тази стъпка е приносна - още повече, че става дума за запазването на човешкия живот.

Всички представени за рецензиране публикации адекватно отразяват личния принос на доц. Ташева. Описът на приносите е коректен и напълно отговаря на представената научна продукция.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да избере доц. д-р Ивета Ташева на академичната длъжност 'професор' в СУ "Св. Кл. Охридски" по професионално направление 2.1 Филология (Български език – Приложна лингвистика).

07.06.2024 г.

Рецензент: